

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ & ΘΕΣΜΟΙ

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

16/10/2020

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμ. Διοίκησης Επιχειρήσεων & Τουρισμού

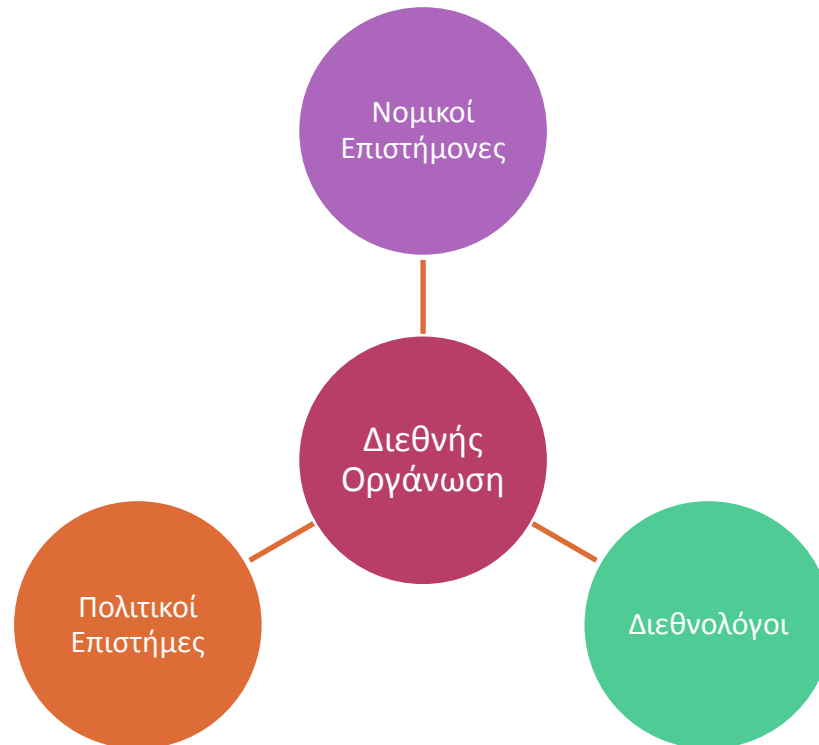
Ευάγγελος Ταλιούρης

Πολιτικός Επιστήμονας (PhD, MSc, MPP)

Διεθνής Οργάνωση: έννοια

Ως επιστημονικό πεδίο απαντά:

- *Τη πολιτική επιστήμη και την επιστήμη του δικαίου*

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Διεθνής Οργάνωση: έννοια

- **Σημαντική επιστημονική παράνοηση αποτελεί η προτεραιότητα της κρατικής εμφάνισης.**
  - Προεξοφλεί την επιστημονική υπεροχή του κράτους και την αρτιότητα της ανάλυσης του
  - Έτσι το πεδίο της διεθνούς οργάνωσης μοιάζει ατελές
- Τα κράτη δεν αποτελούν την πρωταρχική μορφή πολιτικής οργάνωσης των κοινωνιών.
- Η άποψη που υποστηρίζει ότι η διεθνής οργάνωση είναι αποκλειστικά κρατικοκεντρική, δεν είναι απόλυτη

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Διεθνής Οργάνωση: έννοια

- Η σύγχρονη εκδοχή της έννοιας του κράτους θεσμικά είναι αποτέλεσμα του 19^{ου} αιώνα και βασίζεται στην έννοια έθνος-κράτος (στην ουσία 2 αιώνες).
- Ως θεσμός λειτουργικά αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο κατανόησης αλλά και οργάνωσης κοινών ζητημάτων.
- Είναι πανίσχυρος μηχανισμός και ανάλογα με τη περίπτωση ή το ιστορικό πλαίσιο παρατηρείται να επιταχύνει ή να επιβραδύνει την οργάνωση της διεθνούς κοινωνίας σε μη κρατικά σχήματα.

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Διεθνής Οργάνωση: έννοια

- Η διεθνής οργάνωση δεν οφείλεται στο νεώτερο θεσμικό σχηματισμό του κράτους (2 αιώνες), στην ουσία το περιλαμβάνει και αυτό.
- Το **στοιχείο της διεθνικότητας, η ανάγκη για συνεργασία** υπήρχε πάντοτε σε όλες τις μορφές πολιτειακής οργάνωσης:
  - Πόλη-κράτος, Βασίλειο, Ηγεμονία, Αυτοκρατορία, Κράτος
- Δύο αιώνες τώρα, η εξέλιξη της διεθνούς κοινότητας από χαλαρές δομές εμφανίζει ένα πιο συνεκτικό θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο.

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Διεθνής Οργάνωση: έννοια

- **Δ. Ευρυγένης:** «το πρότυπο της κλειστής, εσωστρεφούς εθνικής κοινωνίας, αυτής που έχει ως πολιτικό ιδεώδες την αυτάρκεια και την απομόνωση, στο μέτρο που δεν είναι απλή εργαστηριακή υπόθεση της φαντασίας των πολιτικών φιλοσόφων του παρελθόντος, ανήκει στην ιστορία» (σελ. 7, από Κουλουμπής Ε. 1985 σ. 11)
- Η όλο και μεγαλύτερη συνεργασία των κρατών οδηγεί στη δημιουργία διεθνών οργανισμών και θεσμών.
  - Οι διεθνείς οργανισμοί δεν ρυθμίζουν απλώς τη συνεργασία αλλά είναι σε θέση να εποπτεύουν και να ελέγχουν τη συμμόρφωση των μελών τους με γνώμονα το διεθνές δίκαιο, ενώ υπάρχουν και κυρώσεις (π.χ οικονομικές, έως και στρατιωτικές).
  - I.Claude «οι διεθνείς οργανισμοί μπορεί να έρχονται και να φεύγουν, όμως η διεθνής οργάνωση είναι εδώ για να μείνει»

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Ιστορικό πλαίσιο για τη διεθνή συνεργασία

- Ήδη πριν από τη εμφάνιση των πόλεων-κρατών της Αρχαίας Ελλάδας παρατηρείται η ανάγκη για διεθνή οργάνωση στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής
  - Σουμεριακό σύστημα πόλεων-κρατών
  - Αυτοκρατορίες Βαβυλώνας, Αιγυπτίων, Ασσύριας
- Στον Ελλαδικό χώρο 5^ο-4^ο π.Χ αι. εμφανίζονται διακρατικές συμμαχίες όπως η Πελοποννησιακή Συμμαχία και η Δηλιακή Συμμαχία.
- Το σημαντικότερο ωστόσο είναι η ομοσπονδιακή ιδέα όπως αυτή εμφανίζεται στο θεσμό των αμφικτυονιών

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Θεσμός των αμφικτιονιών

- στην ουσία συγκροτείται σε φυλές και όχι πολίτες
- Δωριείς, Ίωνες, Φωκιείς, Βοιωτοί
- Είναι προγενέστερος της πολιτικής κοινωνίας και της έννοιας πόλης-κράτους
- Γ. Τενεκίδης: το αιώνιο πρότυπο για κάθε διεθνή οργάνωση αξία του ονόματος της».
- Δελφική αμφικτιονία όπου συμμετέχουν 12 φυλές, ισχύει η αρχή της τυπικής ισότητας και το δικαίωμα της αρνησιγκυρίας (veto)
- D. Bederman: αποτελεί μια πρωτόγονη θρησκευτική αδελφότητα με πολιτική σημασία, η οποία καταφέρει να διατηρεί την ειρήνη μεταξύ των πόλεων-κρατών. Στην ουσία εξελικτική λειτουργία.

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία-Βυζάντιο

- Ιστορικό πλαίσιο με διάρκεια όπου κυριαρχεί το ηγεμονικό πρότυπο σε ότι αφορά τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.
  - Κατάκτηση του τότε γνωστού κόσμου
  - Pax Romana στην ουσία καθορίζει τη κυριαρχία ενός και μοναδικού προτύπου πολιτικής οργάνωση για την εποχή.
- Βυζαντινή Αυτοκρατορία: στην ουσία διαδέχεται τη Ρωμαϊκή και αποτελεί την Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.
  - Η μακροβιότερη αυτοκρατορία του ανθρώπινου γένους
  - Αξιοσημείωτη η ανάπτυξη διπλωματικών μεθόδων και θεσμών
  - Έθεσε τα θεμέλια για την ανάπτυξη ενός γραφειοκρατικού μοντέλου διπλωματίας που επηρέασε βαθύτατα την εξέλιξη των μεθόδων άσκησης διπλωματίας και λειτουργίας των διεθνών οργάνων και στη Δυτική Ευρώπη

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Σύστημα πόλεων κρατών Ιταλικής Χερσονήσου

- Η συνέχεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στη Δυτική Ευρώπη σχετίζεται με την εμφάνιση της παπικής Ρώμης (Civitas Christiana), η θεωρία των δύο ξιφών.
- Καταλύτης αποτελεί η περίοδος της Αναγέννησης και η εξασθένιση της ρωμαιοκαθολικής ιδεολογίας
- Η ανάδειξη της πολιτικής σκέψης για οργάνωση των κοινών ζητημάτων έχει ως αποτέλεσμα την περιφερειακή οργάνωση στην Ιταλία των πόλεων-κρατών ξεπερνώντας το φεουδαρχικό μοντέλο της υπόλοιπης Ευρώπης.
- Βλ. Ν. Μακιαβέλι «Ο Ηγεμών».

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Βεστφαλικό Σύστημα

- Η ειρήνη της Βεστφαλίας αποτελεί το ορόσημο για την ειρηνική συνύπαρξη των κρατών της Ευρώπης (1648)
- Η Συνθήκη της Βεστφαλίας καθόρισε την ειρήνη μεταξύ καθολικών και προτεσταντικών κρατών.
  - Δικαίωμα θρησκευτικής ελευθερίας
  - Αποσύνδεση θρησκείας από πολιτική
  - Αντιγεμονικό σύστημα και συλλογικό σύστημα ασφάλειας: δικαίωμα στην άμυνα, η προσφυγή στην βία ως παράνομη πράξη.
    - Συνθήκη Munster (αρ.1234,124).
  - Διεθνής οργάνωση + Σύστημα νομικής ισότητας
- **Ειρήνη της Ουτρέχτης (1713-1714): διπλωματική οδός, ελεγχόμενη χρήση βίας, υπογραφή διεθνών συμφωνιών**

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.

Συνέδριο της Βιέννης-Οικουμενική Χάγη

- Η εποχή των Επαναστάσεων με πρώτη την Αμερικανική και μετά τη Γαλλική θέτει το δικαίωμα των λαών για αυτοδιάθεση στο επίκεντρο και κατά συνέπεια την εμφάνιση νέων κρατών.
- **Συνέδριο Βιέννης:** το 1815 ορίζει λύσεις σε ζητήματα όπως αυτά των συνόρων, απαγόρευση δουλείας-δουλεμπόρων, την ουδετερότητα της Ελβετίας, ομοιομορφία διπλωματικών υπηρεσιών και το μοντέλο διαχείριση του Ρήνου (χρησιμοποιείται ως μοντέλο σε Δούναβη, Κονγκό, Νίγηρα, Διώρυγα Σουέζ).
- **Ευρωπαϊκή Συμφωνία μεταξύ Αυστρίας, Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας, Πρωσίας.**
- **Συνδιασκέψεις της Χάγης: 1899 & 1907:** είχαν ως σκοπό να προλάβουν με **θεσμικά αναχώματα** τον Α΄ ΠΠ αλλά μάταια. Έθεσαν το θέμα του ελέγχου των εξοπλισμών και το μεγάλο επίτευγμα είναι το **Διαρκές Διαιτητικό Δικαστήριο**

Πηγή: Π.Νάσκου-Περράκη, Κ. Αντωνόπουλος, Μ. Σαρηγιαννίδης, Διεθνείς Οργανισμοί, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2019.